IV. SIMPOZIJ SOCIJALNIH RADNIKA »SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI«

Šibenik, 21. – 23. listopada 2009.

IV. simpozij socijalnih radnika »Socijalni radu u zajednici« održan je u Šibeniku od 21. do 23. listopada 2009. godine, pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Grada Šibenika i Šibensko-kninske županije. Organizator Simpozija bila je Hrvatska udruga socijalnih radnika. Ukupno je bilo 370 sudionika, i to ponajviše socijalnih radnika, psihologa, socijalnih pedagoga, profesora rehabilitatora, pravnika i drugih stručnjaka zaposlenih u sustavu socijalne skrbi, zdravstvu, školstvu, pravosuđu i ostalim tijelima državne uprave i lokalne (regionalne) samouprave, stručnjaka iz civilnog sektora i studenata Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Cilj Simpozija bio je potaknuti raspravu o socijalnom radu u zajednici kao važnom elementu djelatnosti kojim se neposredno može utjecati na kvalitetu života ljudi, kroz uključivanje socijalnih radnika u planiranje, pripremu i provođenje socijalnih akcija kako bi se osigurala dobrobit zajednica. Tematska područja Simpozija bila su: Socijalno planiranje u zajednici, Uloga zajednice u deinstitucionalizaciji, Mogućnosti civilnog društva za rad u zajednicama, Medijacija u lokalnoj zajednici, Socijalna akcija u zajednici, Socijalne mreže i lokalna zajednica te Institucije socijalne skrbi i rad u lokalnoj zajednici. Uz tri plenarna izlaganja, Simpozij je bio koncipiran na aktivnom sudjelovanju sudionika u 33 radionice kroz prezentaciju i razmjenu teorijskih i praktičnih znanja, iskustava i djelovanja vezanih uz rad i promišljanje o socijalnom radu u zajednici.

Plenarna izlaganja održali su prof.dr.sc. Nino Žganec sa Studijskog centra socijalnog rada, Herbert Paulischen, predavač na Sveučilištu primijenjenih znanosti u Linzu i glavni ravnatelj

Austrijske udruge socijalnih radnika, te Gabriele Stark-Angermeier iz Upravnog odbora središnjice Caritasa u Münchenu i dopredsjednica Njemačke udruge socijalnih radnika. Prof. dr.sc. Žganec u plenarnom izlaganju pod nazivom »Socijalni rad u zajednici kao doprinos demokratizaciji društva i podizanju kvalitete života«, naznačio je osnove socijalnog rada u organiziranju zajednice. Ovaj pristup u socijalnom radu, kako ističe prof. Žganec, nije samo jedno od metodskih područja, već šire od toga, specifičan pogled na socijalne probleme i način suočavanja s njima koja su kroz cijelu povijest razvoja obilježavala misiju profesije. Tako i danas u kontekstu suvremenog određenja socijalnog rada koje i samo poziva na djelovanje na svim društvenim razinama, a pod izazovima trendova globalizacije, rad u zajednici ima za svrhu stvaranje sigurne i zdrave okoline, izgradnju partnerstva i promoviranje socijalne pravde i socijalnog uključivanja. To postiže kroz aktivnu participaciju korisnika, pa i od latentnih zajednica koje tek naznačuju potencijal, stvoriti aktivne koristeći postojeće i stvarajući nove resurse. Ishodišta su mu u pretpostavkama da ljudi imaju sposobnost racionalnog ponašanja i tijekom vremena stječu vještine da budu korisni svojoj zajednici; interakcije u zajednici dovode do stvaranja novih vrijednosti te svojim djelovanjem na okolinu, ljudi mogu ostvariti i vlastite ciljeve. Međutim, prof.dr.sc. Žganec istaknuo je kako je u Hrvatskoj, unatoč važnosti socijalnog rada u zajednici, ono relativno zanemareno područje profesionalnog bavljenja u kojem uglavnom sudjeluju pripadnici nevladinog sektora. Zaključno, predložene su mjere decentralizacije i kontrolirane deinstitucionalizacije koje bi stvorile bolje infrastrukturne pretpostavke za djelovanje socijalnih radnika u zajednici. Sljedeća dva plenarna predavanja pružila su zanimljive poticaje za jačanje kompetencija socijalnih radnika. Herbert Paulischen, austrijski stručnjak s dugogodišnjim iskustvom u vođenju različitih europskih projekata u području zaštite marginalnih skupina, govorio je o konceptu Upravljanja znanjem koje se u kontekstu rada multidisciplinarnih timova nameće kao sve traženija kvaliteta. Teorijsko polazište pronalazi u geštalt teoriji prema kojoj ljudi stvaraju misaone odnose među različitim elementima i tako formiraju nove oblike i poretke sažimajući u logičan red; drugo je polazište u obiteljskoj sistemskoj teoriji kojom se unosi element komunikacijskih veza između dijelova pri čemu je cjelina više od zbroja pojedinačnog. Tako se sustav znanja konstruira iz podataka koji obrađivanjem i dobivanjem značajnosti postaju informacije, a daljnjom obradom te pridavanjem svrhe postaju znanjem. Kada je riječ o upravljanju takvim sustavom, očekuje se od predloženog vodstva da efektivno optimizira resurse djelotvorno obrađujući podatke i informacije u smjeru ostvarivanja ciljeva organizacije. Taj je zahtjev posebno istaknut u orijentaciji socijalnog rada na zajednicu gdje se simultano radi u različitim ciljnim grupama, i gdje je potrebno raditi na velikom broju različitih dobivenih podataka. U smjeru novih izazova socijalnog rada, o ključnim kompetencijama socijalnih radnika govorila je i Gabriele Stark – Angermeier pobrojavši set od 9 takvih područja koja pridonose efektivnom djelovanju profesije u suvremenom društvu. To su strategijske kompetencije određivanja ciljeva i planiranja, kompetencije djelotvornog korištenja metoda i tehnike, zastupanje i doživljaj socijalne pravde, socijalno-pedagoške, socijalno-administrativne, komunikacijske, etičke

kompetencije i kompetencije samoreflektiranja stručnjaka, osiguravanja povoljnih uvjeta rada te evaluiranje praktičnog rada.

U drugom dijelu kroz interaktivne radionice u trajanju od 90 minuta predstavljene su sljedeće podteme: rad s osobama s invaliditetom, osobama s problemom ovisnosti, psihičkim teškoćama, starijim osobama, siromašnima, mladima društveno neprihvatljivog ponašanja, na području obiteljske problematike, u zajednicama od posebne državne skrbi. Prikazani su primjeri iz praktičnog djelovanja ustanova socijalne skrbi, poticanje suradnje u zajednici i diskutiralo se o perspektivi socijalnog rada u školstvu. Stručnjaci pomagači svoju su ulogu u zajednici pritom vidjeli u podizanju kvalitete života, predlaganju aktivnosti prevencije i saniranja različitih teškoća, uključivanju i jačanju socijalnih mreža isključenih članova, prepoznavanju, artikuliranju potreba i senzibiliziranju javnosti o problemima društvenih grupa, poticanju promjene pravne regulative, vođenju medijacije u zajednici, umrežavanju vladinog, lokalnog i nevladinog sektora, razvoju izvaninstitucionalne skrbi i konačno, reformiranju sustava socijalne skrbi kako bi se stvorili bolji uvjeti za šire društveno djelovanje.

Zaključno, sudionici su se uglavnom složili kako je kompetencije socijalnih radnika za rad u zajednici potrebno sustavno i šire razvijati kroz specifične edukacije i osiguravanje povoljnih uvjeta rada. Tome može pridonijeti reforma sustava socijalne skrbi koja je u tijeku i koja je privukla veliki interes sudionika. Osim toga, u zajednici je potrebno i dalje raditi na povezivanju različitih društvenih aktera, suradnji s medijima i širom javnosti te razvoju volonterizma uz nezaobilazan element aktivne participacije direktnih i indirektnih korisnika.

Simpozij je završen najavom da će se sada već tradicija godišnjeg održavanja nastaviti i iduće godine kao dobra prilika za sve stručnjake da i dalje razmjenjuju svoje ideje i potiču značajna profesionalna pitanja.

Priredili: Marko Buljevac i Ana Miljenović